

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 30 juni 2023
(OR. en)

11137/23

ECOFIN 662
UEM 196
SOC 488
EMPL 339
COMPET 683
ENV 762
EDUC 275
RECH 307
ENER 398
JAI 908
GENDER 139
ANTIDISCRIM 133
JEUN 177
SAN 414

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Föreg. dok. nr:	9828/1/23 REV 1
Komm. dok. nr:	COM(2023) 607 final
Ärende:	RÅDETS REKOMMENDATION om Irlands nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Irlands stabilitetsprogram 2023

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har diskuterats av rådet och Europeiska rådet och som grundas på kommissionens rekommendation COM(2023) 607 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

av den ...

om Irlands nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Irlands stabilitetsprogram 2023

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241², genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med den europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar faciliteten till den ekonomiska och inkluderande återhämtningen och till genomförandet av hållbara och tillväxtfrämjande reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten uppdaterades den 30 juni 2022, i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22 november 2022 antog kommissionen den årliga översikten över hållbar tillväxt, som inledde 2023 års europeiska planeringstermin. Den 23 mars 2023 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2023 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 22 november 2022 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011³, även 2023 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Irland inte var en av de medlemsstater som kunde påverkas eller riskerade att påverkas av obalanser. En fördjupad granskning skulle därför inte behövas. Samma dag antog kommissionen också ett yttrande om Irlands utkast till budgetplan för 2023. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2023 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet⁴ (*2023 års rekommendation om euroområdet*) den 16 maj 2023 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 13 mars 2023.
- (3) Unionens ekonomier uppvisar visserligen en anmärkningsvärd resiliens, men den geopolitiska situationen har fortfarande en negativ påverkan. Unionen står orubbligt sida vid sida med Ukraina, och unionens ekonomiska och sociala agenda är inriktad på att på kort sikt minska de negativa effekterna av energichocker, både för utsatta hushåll och företag, och på att fortsätta satsningarna på den gröna och den digitala omställningen, stödja en hållbar tillväxt för alla, skydda makroekonomisk stabilitet och öka resiliensen på medellång sikt. Den är också starkt inriktad på att öka unionens konkurrenskraft och produktivitet.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Rådets rekommendation av den 16 maj 2023 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Den 1 februari 2023 lade kommissionen fram ett meddelande med titeln *En industriplan i den gröna given för nettonollåldern (industriplanen i den gröna given)*. Industriplanen i den gröna given syftar till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri och stödja en snabb omställning till klimatneutralitet. Den kompletterar de pågående insatserna inom ramen för den europeiska gröna given och REPowerEU. Den syftar också till att skapa bättre förutsättningar för att utöka unionens tillverkningskapacitet vad gäller den nettonollteknik och de nettonollprodukter som behövs för att unionens ambitiösa klimatmål ska uppnås, och till att säkerställa tillgång till relevanta kritiska råvaror, bland annat genom att diversifiera anskaffningen, exploatera geologiska resurser på lämpligt sätt i medlemsstaterna och maximera återvinningen av råvaror. Industriplanen i den gröna given bygger på fyra pelare: ett förutsebart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens och öppen handel för resilienta leveranskedjor. Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram ett ytterligare meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt, efter 2030*, som är uppbyggt kring nio ömsesidigt förstärkande faktorer med målet att arbeta för ett tillväxtfrämjande regelverk. I det meddelandet fastställs politiska prioriteringar i syfte att aktivt säkerställa strukturella förbättringar, välfokuserade investeringar och regleringsåtgärder för unionens och dess medlemsstaters konkurrenskraft på lång sikt. Rekommendationerna nedan bidrar till att hantera dessa prioriteringar.

- (5) Den europeiska planeringsterminen 2023 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortfarande viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats under senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020 och 2022 är dessutom lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.
- (6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435⁵ (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att snabbt fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta kommer att bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Genom REPowerEU-förordningen får medlemsstaterna möjlighet att lägga till ett nytt REPowerEU-kapitel i sina nationella återhämtnings- och resiliensplaner för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås. Dessa reformer och investeringar kommer också att bidra till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri enligt vad som anges i industriplanen i den gröna given, och till att hantera de energirelaterade landsspecifika rekommendationer som utfärdats till medlemsstaterna 2022 och, i förekommande fall, 2023. Genom REPowerEU-förordningen införs en ny kategori icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd som görs tillgängligt för medlemsstaterna för att de ska kunna finansiera nya energirelaterade reformer och investeringar inom ramen för sina återhämtnings- och resiliensplaner.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8 mars 2023 antog kommissionen ett meddelande med finanspolitisk vägledning för 2024 (*meddelandet av den 8 mars 2023*). Det syftar till att stödja utarbetandet av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och därigenom stärka samordningen av politiken. Kommissionen erinrade om att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul kommer att avaktiveras i slutet av 2023. Kommissionen efterlyste en finanspolitik under 2023–2024 som säkerställer en hållbar skuldsättning på medellång sikt och ökar den potentiella tillväxten på ett hållbart sätt, och uppmanade medlemsstaterna att i sina stabilitets- och konvergensprogram för 2023 ange hur deras finanspolitiska planer kommer att säkerställa att fördragets referensvärde för underskottet på 3 % av bruttonationalprodukten (BNP) respekteras och säkerställa en realistisk och kontinuerlig skuldminskning, eller att skulden ligger kvar på försiktiga nivåer, på medellång sikt. Kommissionen uppmanade också medlemsstaterna att fasa ut de nationella finanspolitiska åtgärder som införts för att skydda hushåll och företag mot energiprischocker, med början med de minst riktade åtgärderna. Kommissionen angav att om det skulle behövas en förlängning av stödåtgärderna på grund av ett förnyat energipristryck bör medlemsstaterna bättre rikta sådana åtgärder till utsatta hushåll och företag. Kommissionen angav att de finanspolitiska rekommendationerna skulle kvantifieras och differentieras. Såsom föreslås i kommissionens meddelande av den 9 november 2022 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning skulle de finanspolitiska rekommendationerna dessutom formuleras utifrån primära nettoutgifter. Alla medlemsstater rekommenderades att fortsätta att skydda nationellt finansierade investeringar och säkerställa att faciliteten och andra unionsmedel används på ett ändamålsenligt sätt, särskilt mot bakgrund av målen för den gröna och den digitala omställningen och för resiliensen. Kommissionen angav att den kommer att föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023, i enlighet med gällande lagstiftning.

- (8) Den 26 april 2023 lade kommissionen fram lagstiftningsförslag för att genomföra en omfattande reform av unionens regler för ekonomisk styrning. Huvudsyftet med förslagen är att stärka hållbarheten i den offentliga skuldsättningen och att främja en hållbar och inkluderande tillväxt i samtliga medlemsstater genom reformer och investeringar. I sina förslag strävar kommissionen efter att förbättra det nationella egenansvaret, förenkla ramverket och röra sig i riktning mot ett större medelfristigt fokus, tillsammans med ett effektivt och mer enhetligt genomdrivande av efterlevnaden. Enligt rådets slutsatser av den 14 mars 2023 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning är målet att slutföra lagstiftningsarbetet 2023.
- (9) Den 28 maj 2021 lämnade Irland in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 8 september 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Irlands återhämtnings- och resiliensplan⁶. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Irland på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.

⁶ ST 11046/21, ST 11046/21 ADD 1.

- (10) Den 4 maj 2023 lämnade Irland in sitt nationella reformprogram för 2023 och den 2 maj 2023 sitt stabilitetsprogram för samma år, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 ska Irlands halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också återspeglas i 2023 års nationella reformprogram.
- (11) Den 24 maj 2023 offentliggjorde kommissionen 2023 års landsrapport för Irland. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Irland hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2022, och en utvärdering av Irlands genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Irlands framsteg med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.
- (12) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat har Irlands saldo i de offentliga finanserna förbättrats från ett underskott på 1,6 % 2021 till ett överskott på 1,6 % 2022, medan den offentliga skuldkvoten sjönk från 55,4 % av BNP i slutet av 2021 till 44,7 % i slutet av 2022.

- (13) Saldot i de offentliga finanserna har påverkats av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Under 2022 omfattade sådana finanspolitiska inkomstminskande åtgärder en sänkning av punktskatten på bränsle och momssänkningar på gas och el, medan de finanspolitiska utgiftsökande åtgärderna bland annat rörde betalningar till alla inhemska elkonton och en rad sociala transfereringar. Kommissionen uppskattar nettobudgetkostnaden för dessa åtgärder till 0,5 % av BNP 2022. Saldot i de offentliga finanserna har också påverkats av budgetkostnaderna för erbjudande av tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina, vilket beräknas uppgå till 0,1 % av BNP 2022. Samtidigt sjönk den uppskattade kostnaden för tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen till 0,7 % av BNP 2022, från 2,8 % 2021.
- (14) Den 18 juni 2021 rekommenderade rådet Irland⁷ att under 2022 vidmakthålla en stödjande finanspolitisk inriktning, inbegripet den impuls som ges genom faciliteten, samt att upprätthålla nationellt finansierade investeringar.

⁷ Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Irlands stabilitetsprogram 2021 (EUT C 304, 29.7.2021, s. 28).

- (15) I enlighet med kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen⁸ under 2022 i stort sett neutral och uppgick till -0,2 % av BNP, vilket var lämpligt mot bakgrund av den höga inflationen. I enlighet med rådets rekommendation fortsatte Irland att stödja återhämtningen med investeringar som ska finansieras genom faciliteten. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till 0,04 % av BNP 2022 (0,1 % av BNP 2021). Nationellt finansierade investeringar gav ett expansivt bidrag på 0,1 procentenhet till den finanspolitiska inriktningen⁹. Därför upprätthöll Irland de nationellt finansierade investeringarna, i enlighet med rådets rekommendation. Samtidigt gav ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive nya åtgärder på inkomstsidan) ett på det hela taget neutralt bidrag på -0,2 procentenhet till den finanspolitiska inriktningen. Irland begränsade därför i tillräcklig utsträckning ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter.
- (16) Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna i stabilitetsprogrammet för 2023 är i linje med kommissionens vårprognos 2023 för 2023 och därefter försiktigt. Regeringen beräknar att BNP i fasta priser kommer att öka med 5,6 % under 2023 och 4,1 % under 2024. Som jämförelse visar kommissionens vårprognos 2023 en lägre real BNP-tillväxt på 5,5 % 2023 och en högre real BNP-tillväxt på 5,0 % 2024. Den jämförelsevis högre tillväxttakt under 2024 som kommissionen räknar med beror främst på en mer ihållande ökning av nettoexporten. När det gäller Irland är nettoexporten dock föremål för stora fluktuationer, eftersom den drivs av ett litet antal stora multinationella företag, som har varit kommersiellt mycket framgångsrika under de senaste åren.

⁸ Den finanspolitiska inriktningen mäts som förändringen i primära utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) och exklusive tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen, men inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten och andra unionsmedel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt. Mer information finns i ruta 1 i de statistiska tabellerna över offentliga finanser.

⁹ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter gav ett neutralt bidrag på 0,0 procentenheter av BNP.

- (17) I sitt stabilitetsprogram för 2023 räknar regeringen med att överskottet i de offentliga finanserna kommer att öka till 1,8 % av BNP 2023. Ökningen under 2023 återspeglar främst den kraftiga inkomstökningen. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP sjunka från 44,7 % i slutet av 2022 till 40,5 % till slutet av 2023. I kommissionens vårprognos 2023 förutses ett överskott i de offentliga finanserna på 1,7 % av BNP för 2023. Detta är i linje med det beräknade överskottet i stabilitetsprogrammet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 40,4 %, i slutet av 2023.
- (18) Saldot i de offentliga finanserna 2023 förväntas fortsatt påverkas av de finanspolitiska åtgärder som antagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Detta är åtgärder som förlängs från 2022, särskilt en andra omgång med två betalningar till alla inhemska elkonton, samt en ny uppsättning sociala transfereringar. Kostnaderna för dessa åtgärder förväntas delvis uppvägas av skatter på energileverantörers oförutsedda vinster, närmare bestämt ett tak för intäkterna från elproduktionen. Med hänsyn till dessa inkomster beräknas nettobudgetkostnaden för stödåtgärderna i kommissionens vårprognos 2023 uppgå till 0,3 % av BNP 2023¹⁰. Merparten av åtgärderna 2023 verkar inte vara inriktade på de mest utsatta hushållen eller företagen, men bevarar prissignalen för att minska efterfrågan på energi och öka energieffektiviteten. Till följd av detta beräknas i kommissionens vårprognos 2023 det belopp för riktade stödåtgärder som ska beaktas i bedömningen av efterlevnaden av rådets rekommendation av den 12 juli 2022¹¹ för 2023 till 0,1 % av BNP 2023 (jämfört med 0,2 % av BNP 2022). Budgetkostnaden för erbjudande av tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina beräknas öka med 0,1 procentenhet av BNP jämfört med 2022. Slutligen förväntas saldot i de offentliga finanserna 2023 gynnas av utfasningen av tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen som beräknas uppgå till 0,7 % av BNP.

¹⁰ Siffran motsvarar de årliga budgetkostnaderna för de åtgärderna, inbegripet löpande inkomster och utgifter liksom i förekommande fall åtgärder avseende kapitalutgifter.

¹¹ Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Irlands nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Irlands stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 52).

- (19) I sin rekommendation av den 12 juli 2022 rekommenderade rådet Irland att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken¹², med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Irland bör vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Irland rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel.
- (20) I sin vårprognos 2023 förväntar sig kommissionen en i stort sett neutral inriktning på finanspolitiken (0,2 % av BNP) under 2023, i en miljö med hög inflation. Detta följer på en i stort sett neutral inriktning av finanspolitiken 2022 (-0,2 % av BNP). Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 beräknas ge ett kontraktivt bidrag på 0,3 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen. Detta inbegriper den minskade kostnaden för de riktade stödåtgärderna till de hushåll och företag som är de mest utsatta för höjda energipriser med 0,1 % av BNP. Det inbegriper också de högre kostnaderna för att erbjuda tillfälligt skydd åt personer som fördrivits från Ukraina (ökning med 0,1 % av BNP). Totalt är den förväntade ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter i överensstämmelse med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel beräknas uppgå till 0,1 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar beräknas ge ett neutralt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 0,0 procentenheter¹³. Irland planerar därför att finansiera ytterligare investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel, och de nationellt finansierade investeringarna förväntas upprätthållas. Irland planerar att finansiera offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, såsom att främja utbyggnaden av förnybara energikällor och möjliggöra elektrifiering av annan teknik, vilket delvis finansieras genom faciliteten och andra unionsmedel.

¹² Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas Irlands potentiella produktionstillväxt på medellång sikt (10-årigt genomsnitt), som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 12,3 % i nominella termer.

¹³ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,1 procentenhet av BNP.

- (21) I stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas överskottet i de offentliga finanserna öka till 2,8 % av BNP 2024. Ökningen under 2024 motsvarar främst minskningen av utgifterna i takt med att de tillfälliga utgiftsåtgärderna upphör. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP minska till 38,2 % i slutet av 2024. Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2023 ett överskott i de offentliga finanserna på 2,2 % av BNP 2024. Detta är lägre än prognosen för överskottet i stabilitetsprogrammet för 2023, främst på grund av de högre utgifter som förutses i kommissionens vårprognos 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 38,3 % i slutet av 2024.
- (22) I stabilitetsprogrammet för 2023 förutses en utfasning av alla energistödåtgärder under 2024. Kommissionen räknar också med en fullständig utfasning av energistödåtgärder 2024. Detta bygger på antagandet att ingen ny energiprishöjning kommer att ske.
- (23) I programmet planerar Irland att uppnå det medelfristiga budgetmålet, ett strukturellt budgetsaldo på -5 % av BNP¹⁴, under 2023 och 2024, och att upprätthålla det under resten av programperioden. På grundval av kommissionens vårprognos 2023 beräknas det strukturella saldot ligga på ett underskott på 0,1 % av BNP under 2023 och ett överskott på 1,0 % av BNP under 2024, vilket är över det medelfristiga budgetmålet.
- (24) Om politiken förblir oförändrad beräknas enligt kommissionens vårprognos 2023 de nationellt finansierade primära nettoutgifterna¹⁵ öka med 1,9 % under 2024.

¹⁴ Det strukturella saldot (konjunkturrensat saldo exklusive engångsåtgärder och tillfälliga åtgärder), omräknat av kommissionen med hjälp av den allmänt vedertagna metoden, pekar på ett strukturellt underskott på 0,9 % av BNP 2023 och ett överskott på 0,1 % 2024.

¹⁵ Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och exklusive ränteutgifter samt utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter.

- (25) Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga sektorns investeringar öka från 2,0 % av BNP 2023 till 2,1 % 2024. De ökade investeringarna återspeglar en ökning av nationellt finansierade investeringar och av unionsfinansierade investeringar, nämligen genom faciliteten. I stabilitetsprogrammet för 2023 hänvisas till reformer och investeringar som förväntas bidra till finanspolitisk hållbarhet och till hållbar tillväxt för alla. Dessa reformer och investeringar omfattar en uppdatering av klimathandlingsplanen och uppbyggnad av en datacentralanläggning, som också är en del av återhämtnings- och resiliensplanen.
- (26) I stabilitetsprogrammet för 2023 beskrivs en finanspolitisk utveckling på medellång sikt fram till 2026. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas överskottet i de offentliga finanserna öka till 2,9 % av BNP 2025 och till 3,1 % till 2026. Saldot i de offentliga finanserna planeras därför uppfylla fördragets relevanta referensvärde under programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP minska från 38,2 % i slutet av 2024 till 32,0 % till slutet av 2026.
- (27) Andelen personer äldre än 64 år i förhållande till befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år) beräknas ha mer än fördubblats fram till 2070, då det skulle finnas färre än två potentiella inbetalare för varje pensionär jämfört med nästan fyra år 2022. Den åldrande befolkningen gör att pensionssystemet måste skyddas mot stigande kostnader. Den pensionsreform som tillkännagavs i september 2022 innebär att pensionsåldern ligger kvar på 66 år. Regeringen har därför för avsikt att ta itu med pensionssystemets hållbarhet på avgiftssidan. Under 2023 förväntas regeringen lägga fram en färdplan för att gradvis öka socialförsäkringsavgifterna mellan 2024 och 2034. Detta skulle tydliggöra hur man planerar att fastställa finansieringsarrangemangen för det statliga pensionssystemet.

- (28) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Genomförandet av Irlands återhämtnings- och resiliensplan pågår, dock med betydande förseningar. Begränsade resurser och otillräcklig prioritering har lett till att Irland har halkat efter i genomförandeprocessen. Irland lämnade in en ändring av sin återhämtnings- och resiliensplan i maj 2023. Irland har ännu inte lämnat in sin första ansökan om utbetalning. Ett REPowerEU-kapitel håller på att utarbetas. Ett snabbt införande av det nya REPowerEU-kapitlet i återhämtnings- och resiliensplanen kommer att göra det möjligt att finansiera ytterligare reformer och investeringar till stöd för Irlands strategiska mål på energiområdet och för den gröna omställningen. Ett systematiskt och ändamålsenligt deltagande av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra relevanta berörda parter är fortsatt viktigt för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, liksom annan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik utanför planen, för att säkerställa att fler känner ett egenansvar för den övergripande politiska agendan.
- (29) Kommissionen godkände alla Irlands sammanhållningspolitiska programdokument 2022. Det är viktigt att gå vidare med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att den gröna och den digitala omställningen ska lyckas, den ekonomiska och sociala resiliensen öka och en balanserad territoriell utveckling uppnås i Irland.
- (30) Förutom de ekonomiska och sociala utmaningar som tas upp i återhämtnings- och resiliensplanen och de sammanhållningspolitiska programmen står Irland inför ett antal ytterligare utmaningar vad gäller den cirkulära ekonomin, dricksvattenförsörjning och rening av avloppsvatten samt elsystemet, energiinfrastrukturen och tekniken för smarta nät, tillståndsramen, energieffektivitet, hållbara transporter och den kompetens som krävs för den gröna omställningen.

(31) Irlands avfallsgenerering fortsätter att öka och ligger fortfarande betydligt över unionsgenomsnittet. Materialåtervinningen har stagnerat i flera år. Den cirkulära materialanvändningen ökade något till 2 % under 2021, men ligger fortsatt långt under unionsgenomsnittet på 11,7 %. Även om avfallshanteringen håller på att förbättras har effekterna av 2020 års handlingsplan för avfall för en cirkulär ekonomi och den förvaltningsövergripande strategin för en cirkulär ekonomi, som offentliggjordes i december 2021, ännu inte blivit kännbara. Det behövs fler investeringar om man ska lyckas nå unionens mål för den cirkulära ekonomin. Det handlar bland annat om att förbättra infrastrukturen för separat insamling och behandling av avfall för att undvika att avfall går till deponering och förbränning, med särskilt fokus på plast och biologiskt avfall. När det gäller vattenförvaltning och vattenkvalitet står Irland inför en åldrande och föråldrad infrastruktur, vilket har lett till att landet har en av de högsta läckagefrekvenserna i unionen. Kvaliteten på dricksvattnet är fortfarande ett problem i vissa områden. Försämringen av vattenkvaliteten till följd av jordbrukets expansion hanteras inte i tillräcklig utsträckning. Det krävs också infrastrukturinvesteringar för att återställa floder samt ett mer övergripande tillvägagångssätt för att kontrollera vattenföroreningar från jordbruksverksamhet.

(32) Irlands elkraftsystem visade tecken på sårbarhet under 2022, då elförsörjningsproblemen kom att kräva nödåtgärder. Klimathandlingsplanen omfattar det långtgående målet att ställa om landets energisystem till 2030 i syfte att öka andelen el från förnybara källor till 80 %. Detta kommer att leda till stora volymer variabel produktion. Systemets nuvarande flexibilitet och integrering räcker inte till för att hantera så stora volymer variabel produktion och den ökande efterfrågan på energi, särskilt från datacentraler, vilket kan komma att göra det svårt att nå målet för förnybar energi. Flexibilitet på efterfrågesidan och omfattande uppgraderingar av infrastrukturen för överföring, distribution och lagring kommer att vara avgörande för att minska Irlands beroende av import av fossila bränslen och för att underlätta och påskynda landets omställning till ett klimatneutralt energisystem. De främsta utmaningarna för flexibilitet på efterfrågesidan är bristen på en samordnad strategi för hela energisystemet, inklusive uppvärmning och kylning, samt bristen på infrastruktur för smarta mätare. Att effektivisera planerings- och tillståndssystemet för förnybara energikällor, lagring och nätanslutningar genom att se till att lämplig personal med tillräcklig kompetens finns tillgänglig i alla etapper av planeringsprocessen och genom att rationalisera det övergripande regelverket skulle kunna påskynda storskaliga projekt och därmed snabba på den gröna omställningen.

(33) Irlands förbrukning av naturgas minskade med 0,2 % under perioden augusti 2022–mars 2023 jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen för samma period under de föregående fem åren, vilket är långt under det minskningsmål på 15 % som fastställs i rådets förordning (EU) 2022/1369¹⁶. Även om Irland uppfyller kraven för ett undantag från det målet uppmanas Irland att öka sina ansträngningar för att tillfälligt minska efterfrågan på gas fram till den 31 mars 2024 i enlighet med rådets förordning (EU) 2023/706¹⁷. Energieffektivitetsåtgärder kommer att spela en central roll för att minska energiförbrukningen och uppnå det unionsomfattande målet att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 %. Energiuppgraderingar av bostäder, energieffektiviserande renoveringar och snabb utbyggnad av förnybar uppvärmning kommer att vara avgörande för att uppnå klimatmålen. Trots de långtgående målen att genomföra energieffektiviserande renoveringar av motsvarande 500 000 bostäder så att de uppnår energiklassen för byggnader B2 och att installera 400 000 värmepumpar i befintliga bostäder för att ersätta äldre, mindre effektiva värmesystem före utgången av 2030, kvarstår utmaningar som främst beror på bristen på kvalificerad arbetskraft. Antalet utsläppsfria fordon i den irländska fordonsparken ökar snabbt från att ha legat på en mycket låg nivå, men antalet offentliga laddningsstationer håller inte jämna steg med utvecklingen. Endast omkring 100 kilometer järnvägsbanor har elektrifierats, vilket gör Irland till det unionsland som har den lägsta andelen elektrifierade järnvägar. Vid sidan av detta är trafikstockningar en stor belastning för luftkvaliteten och för pendlare.

¹⁶ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁷ Rådets förordning (EU) 2023/706 av den 30 mars 2023 om ändring av förordning (EU) 2022/1369 vad gäller förlängning av efterfrågeminskningsperioden för åtgärder för att minska efterfrågan på gas samt förstärkning av rapporteringen om och övervakningen av deras genomförande (EUT L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (34) Brist på arbetskraft och kompetens i sektorer och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland tillverkning, utbyggnad och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi. Utbildningssystem av hög kvalitet som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov samt riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är viktiga för att minska kompetensbrister och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden. För att frigöra outnyttjad arbetskraft måste dessa åtgärder vara tillgängliga, framför allt för enskilda personer och i de sektorer och regioner som påverkas mest av den gröna omställningen. Under 2022 rapporterades brist på arbetskraft i Irland för tolv yrken som kräver särskilda färdigheter eller särskild kompetens för den gröna omställningen, däribland yrkesverksamma inom miljöskydd, ingenjörer och elektroingenjörer. Dessutom rapporterades brist på arbetskraft som en faktor som begränsade produktionen inom industrin (46,8 % av företagen) och byggsektorn (60,3 % av företagen).
- (35) Mot bakgrund av kommissionens bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2023, och dess yttrande¹⁸ återspeglas i rekommendation 1.

¹⁸ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

(36) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan ekonomierna i medlemsstaterna i euroområdet och deras kollektiva bidrag till den ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet att euroområdets medlemsstater vidtar åtgärder, bland annat genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att i) bevara en hållbar skuldsättning och avstå från brett stöd till den aggregerade efterfrågan 2023, bättre rikta de finanspolitiska åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av höga energipriser och överväga lämpliga sätt att avveckla stödet i takt med att energipristrycket minskar, ii) upprätthålla en hög nivå på offentliga investeringar och främja privata investeringar för att stödja den gröna och den digitala omställningen, iii) stödja en löneutveckling som mildrar effekten av den minskade köpkraften och samtidigt begränsar andrahandseffekterna på inflationen, och ytterligare förbättra den aktiva arbetsmarknadspolitiken och åtgärda kompetensbristen, iv) förbättra företagsklimatet och säkerställa att energistödet till företag blir kostnadseffektivt, tillfälligt och riktat till bärkraftiga företag och att det upprätthåller incitament för den gröna omställningen, och v) bevara den makroekonomiska stabiliteten och övervaka risker samtidigt som arbetet med att fullborda bankunionen fortsätter. När det gäller Irland bidrar rekommendationerna 1, 2, 3 och 4 till genomförandet av den första, andra och tredje rekommendationen i 2023 års rekommendation om euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Irland att 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet så snart som möjligt under 2023 och 2024. Om nya ökning av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och bevarar incitamenten till energibesparingar. Upprätthålla sunda offentliga finanser under 2024 och samtidigt bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

För perioden efter 2024, fortsätta att genomföra investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt och bevara en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

Säkerställa det statliga pensionssystemets finanspolitiska hållbarhet genom att specificera dess finansieringsarrangemang.

2. Avsevärt påskynda genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, även genom att säkra de resurser som krävs, och snabbt slutföra tillägget och REPowerEU-kapitlet i syfte att omgående inleda genomförandet av det. Fortsätta med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.
3. Öka investeringstakten för att påskynda den cirkulära ekonomin. Vidareutveckla både infrastruktur för avfallshantering i samband med de högre stegen i avfallshierarkin och de ekonomiska instrumenten för att förebygga avfall och öka återanvänt, återtillverkat och återvunnet material. Utveckla ett effektivare system för separat insamling av återvinningsbart avfall, inklusive biologiskt nedbrytbart avfall. Undvika att avfall, särskilt plast och biologiskt avfall, går till deponering och förbränning. Öka insatserna för att påskynda investeringarna i infrastruktur för dricksvatten och avloppsvatten.

4. Minska det totala beroendet av fossila bränslen. Fokusera insatser på att förbättra flexibiliteten i elsystemet och på att förbättra integreringen av energisystemet. Utforma och tillämpa en särskild strategi för att utveckla efterfrågeflexibilitet och påskynda utbyggnaden av infrastruktur för smarta mätare och teknik för smarta nät. Rationalisera planerings- och tillståndsregelverket för förnybar energi, lagring och nätanslutningar. Genomföra ytterligare åtgärder för ökad energieffektivitet i privata och offentliga byggnader i syfte att sänka energikostnaderna och energisystemkostnaderna. Påskynda installationen av offentliga laddningsstationer för utsläppsfria fordon. Intensifiera politiska insatser som syftar till att tillhandahålla och förvärva de färdigheter och den kompetens som krävs för den gröna omställningen.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar

Ordförande
